

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

SCIENTIFIC JOURNAL OF PEDAGOGY AND ECONOMICS

PUBLISHED SINCE 1944

4 (416)

JULY – AUGUST 2025

ALMATY, 2025

EDITOR-IN-CHIEF:

ABYLKASSIMOVA Alma Yesimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Center for the Development of Pedagogical Education, Head of the Department of Methods of Teaching Mathematics, Physics and Computer Science at Abai KazNPU (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SEMBIEVA Lyazzat Myktybekovna, Doctor of Economics, Professor of the Eurasian National University (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

EDITORIAL BOARD:

RICHELLE Marynowski, PhD in Education, Professor, Faculty of Education, University of Lethbridge, (Alberta, Canada), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

SHISHOV Sergey Evgenievich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education, Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Karaganda University named after E.A. Buketov (Karaganda, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-Chief of the journal “Standards and Monitoring in Education” (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

BULATBAEVA Kulzhanat Nurymzhanovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

PETR Hájek, PhD, Unicorn University, Associate Professor, Department of Finance, (Czech Republic), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

JUMAN Jappar, Doctor of Economics, Professor, Honorary Academician of NAS RK, Honored Worker of Kazakhstan, Director of the Center for International Applied Research Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

LUKYANENKO Irina Grigorievna, Doctor of Economics, Professor, Head of Department of the National University of Kyiv-Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

YESIMZHANOVA Saira Rafihevna, Doctor of Economics, Professor of the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: «Central Asian Academic Research Center» LLP (Almaty).

The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan **No. 3620-Ж**, issued on 05.06.2025

Thematic focus: *«publication of the results of new achievements in the field of fundamental sciences»*

Periodicity: 6 times a year.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Central Asian Academic Research Center» LLP, 2025

БАС РЕДАКТОР:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры, Абай атындағы ҚазҰПУ математика, физика және информатиканы оқыту әдістемесі кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

РИШЕЛЬ Мариновски, білім беру саласындағы PhD, Летбридж университеті педагогика факультетінің профессоры, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К.Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің кәсіби білім беру педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ӘБІЛДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар мен мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БОЛАТБАЕВА Күлжанат Нұрымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, Юникорн университеті, Қаржы департаментінің қауымдастырылған профессоры (Чех Республикасы), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖҰМАН Жаппар, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның Еңбек сіңірген қайраткері, ҚР ҰҒА құрметті академигі, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қолданбалы зерттеулер орталығының директоры (Алматы, Қазақстан). <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилянская академия» ұлттық университеті кафедрасының меңгерушісі (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихқызы, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС (Алматы қ.).

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 05.06.2025 ж. берілген № 3620-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Такырыптық бағыты: *«іргелі ғылым салалары бойынша жаңа жетістіктердің нәтижелерін жариялау»*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Орталық Азия академиялық ғылыми орталығы» ЖШС, 2025

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования, заведующая кафедрой методики преподавания математики, физики и информатики КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

РИШЕЛЬ Мариновски, PhD в области образования, профессор факультета педагогики Летбриджского университета, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, университет Юникорн, ассоциированный профессор Департамента финансов, (Чешская Республика), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖУМАН Жаппар, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель Казахстана, почетный академик НАН РК, директор Центра Международных прикладных исследований Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЬЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Scientific Journal of Pedagogy and Economics

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр» (г. Алматы).

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **3620-Ж**, выданное 05.06.2025 г.

Тематическая направленность: *«публикация результатов новых достижений в области фундаментальных наук».*

Периодичность: 6 раз в год.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© ТОО «Центрально-азиатский академический научный центр», 2025

CONTENTS

PEDAGOGY

G.M. Abdimanapova, S.E. Aldeshov, L.K. Zhaydakbayeva Analysis of Python programming lessons for high school students.....	14
B.A. Aidarova, A.S. Amirova Opportunities for the development of professional success of future primary school teachers in the context of dual education.....	26
A. Amirbekuly, R.I. Kadirbayeva, K.U. Nyshanbayeva Improving the training of future mathematics teachers based on constructive learning to compose and solve open problems.....	43
S.B. Dyussebaeva, U.K. Orynbayeva, S.S. Zhakipbekova Structural features of forming foreign communicative competence in primary school students.....	61
B. Yermakhanov, T. Daniarov, T. Apendiyev Formation of a healthy lifestyle in students: experimental study and research Results.....	80
G.K. Yeshmurat, L.S. Kainbayeva Examining math anxiety in secondary education: influence of demographics, educational context, and instructional support.....	99
N.B. Imankul, A.B. Ibashova, M.Zh. Koshkinbayeva The role of artificial intelligence in education in the training of future computer science teachers.....	114
A.A. Issatayeva, A.M. Nurbayeva, Serkan Kosar Blended learning technologies in the development of oral and written speech of primary school students.....	131
L.B. Kabylbekova, B.S. Abdimanapov, D.D. Baidaliyev Pedagogical aspects of teaching natural hazards in school geography course.....	150
N. Karelkhan, A.M. Yessengaliyev Analyzing the use of sign language recognition technologies in inclusive learning environment.....	164
A.S. Karmanova, N.K. Akhmetov, G.M. Madybekova Applying gamification in the digital transformation of chemistry education.....	177

G.Zh. Matzhanova, A.Z. Kairzhanova

Teaching languages at secondary school through Lesson study.....194

A.B. Medeshova

Digitalization and open educational space: new opportunities
for Part-time learning model.....209

M.S. Orazalina, A.Zh. Turikpenova, A.V. Sazhyna

Linguistic and cultural aspect of contrastive vocabulary work in the process
of teaching a foreign language.....227

F.S. Orazbayeva

Neurolinguistic methods contributing to the development of communicative
Skills.....245

G. Pilten, A. Kuralbayeva, I. Sönmez

Global use of the Denver II: validity, reliability, and cultural adaptation.....261

E. Satov, M. Kozha, E. Konuralp

Basic sources and methodology of medieval Turkish-Muslim sources.....274

M.E. Toiganbekova, G.A. Kazhigaliyeva

Linguoculturological competence: analysis of educational texts.....293

D. Toktaruly

Developing time management skills of adolescents with mild intellectual
disabilities within the subject of «Vocational training».....307

K.Zh. Uteyeva, G.K. Kassymova, A.K. Sadibekov

Overview on shaping national identity through education in the digital era.....323

ECONOMICS

A.T. Abubakirova, R.M. Tazhibayeva, S.A. Kaltayeva

Development of space tourism and future prospects.....341

A.S. Bekbolsynova, L.M. Sembiyeva, Z.R. Bashu

Implementing strategic goals for business integrity through digital
tax administration.....354

A.B. Bersimbayeva, Y.R. Bersimbayev, A.B. Maidyrova

Evaluating ESG implementation in Kazakhstan's leading universities372

M. Zhamkeyeva, T. Diba, A.K. Abzhatova

Transformation of financing mechanisms for small and medium-sized enterprises in the agricultural sector of Kazakhstan.....384

J. Juman, M.A. Yezhebekov, A.A. Cheirkhanova

ESG principles in quality and profitability management of construction companies of Kazakhstan.....401

A.Zh. Ismailova, A.A. Burtebayeva, Kh. Bektemir

Developing a new public audit paradigm in the age of technological change.....417

A. Kabybay, A. Oralova, C. Cheslovas

State audit approaches to assessing the effectiveness of environmental expenditures in Kazakhstan.....429

A.S. Karbozova, A.K. Bekhozhaeva, M.Sh. Kushenova

Introduction of digital technologies in agricultural management.....442

A. Kuanaliyev, O. Slinkova

Digitalization of public administration in world practice and on the example of the Republic of Kazakhstan.....459

G. Lukhmanova, N. Sartanova, K. Baisholanova

Financial literacy as a key mechanism of fraud avoidance.....477

B.O. Mukanov, G.M. Mukhamedieva, Z.B. Akhmetova, A.N. Lambekova

Gambling market analysis in Kazakhstan.....494

G.A. Rakhymzhanova, N.N. Zhanakova

Household expenditure structure in Kazakhstan: a quantitative assessment.....517

Z.T. Satpayeva, N.M. Akimova, D.M. Kangalakova

The impact of women's scientific activities on Kazakhstan's economic and innovative development.....529

Ye.S. Tursyn, A. Khoich

Development of a methodology for evaluating the effectiveness of investments in agribusiness based on the analysis of the agricultural potential of the East Kazakhstan region.....542

N.M. Sherimova, L.M. Davidenko, A.A. Titkov

Platform ecologization and promotion of ecological branding of industrial complex of Pavlodar region.....566

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Г.М. Абдиманапова, С.Е. Алдешов, Л.К. Жайдакбаева

Жоғары сынып оқушылары үшін Python бағдарламалау сабақтарының үрдістерін талдау.....14

Б.А. Айдарова, А.С. Амирова

Дуальді білім беру жағдайында болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің кәсіби табыстылығын дамытудың мүмкіндіктері.....26

А. Әмірбекұлы, Р.И. Кадирбаева, К.У. Нышанбаева

Ашық есептерді құрастыру мен шешуге конструктивті оқыту негізінде болашақ математик-мұғалімдерді даярлауды жетілдіру.....43

С.Б. Дюсебаева, Ұ.Қ. Орынбаева, С.С. Жакипбекова

Оқыту үдерісінде бастауыш сынып оқушыларының шеттілдік коммуникативтік құзыреттілігін қалыптастырудың құрылымдық ерекшеліктері.....61

Б.Ө. Ермаханов, Т.Ә. Данияров, Т.А. Апендиев

Студенттердің салауатты өмір салтын қалыптастыру: эксперименттік зерттеу және ғылыми нәтижелер.....80

Г.Қ. Ешмұрат, Л.С. Каинбаева

Орта білім беру жүйесінде математикалық мазасыздықты зерттеу: демографиялық факторлардың, білім беру ортасының және оқу барысындағы қолдаудың ықпалы.....99

Н.Б. Иманқұл, А.Б. Ибашова, М.Ж. Кошкинбаева

Болашақ информатика мұғалімдерін даярлауда жасанды интеллектінің білім берудегі рөлі.....114

А.А. Исатаева, А.М. Нұрбаева, Серкан Кошар

Бастауыш сынып оқушыларының ауызша және жазбаша тілін дамытудағы аралас оқыту технологиялары.....131

Л.Б. Қабылбекова, Б.Ш. Абдиманов, Д.Д. Байдалиев

Мектеп географиясында табиғи қауіптерді оқытудың педагогикалық аспектілері.....150

Н. Карелхан, Ә.М. Есенғалиев

Ымдау тілін тану технологияларын инклюзивті оқу ортасында қолдануды талдау.....164

Ә.С. Қарманова, Н.К. Ахметов, Г.М. Мадыбекова

Химияны оқыту процесін цифрландыруда геймификацияны қолдану.....177

Г.Ж. Матжанова, А.З. Кайржанова

Lesson study арқылы мектепте тілдерді оқыту тәжірибесі.....194

А.Б. Медешова

Цифрландыру және ашық білім беру кеңістігі: Part-time оқу моделі үшін жаңа мүмкіндіктер.....209

М.С. Оразалина, А.Ж. Турикпенова, А.В. Сажина

Шет тілін оқыту процесіндегі қарама-қарсы лексикалық жұмыстың лингвистикалық және мәдени аспектісі.....227

Ф.Ш. Оразбаева

Коммуникативтік дағдыны дамытуға ықпал ететін нейролингвистикалық тәсілдер.....245

Г. Пилтен, А. Куралбаева, И. Сонмез

Денвер II тесті: жаһандық қолданылуы, дұрыстығы, сенімділігі және мәдени бейімделуі.....261

Е. Сатов, М. Қожа, Ержиласун Конуралып

Ортағасырлық түркі-мұсылман деректерінің деректанулық және методологиясы негіздері.....274

М.Е. Тойганбекова, Г.А. Кажигалиева

Тілдік-мәдени құзыреттілік: оқу мәтіндерін талдау.....293

Д. Тоқтарұлы

«Кәсіби еңбек» пәні аясында зияты жеңіл зақымдалған жеткіншектердің тайм-менеджменттік дағдыларын дамыту.....307

К.Ж. Утеева, Г.К. Касимова, Сәдібеков

Цифрлық дәуірде білім беру арқылы ұлттық сананы қалыптастыруға шолу.....323

ЭКОНОМИКА**А.Т. Абубакирова, Р.М. Тажибаева, С.А. Қалтаева**

Ғарыштық туризмнің дамуы және болашақ перспективалар.....341

А.С. Бекболсынова, Л.М. Сембиева, З.Р. Башу

Салық әкімшілігін цифрландыру арқылы бизнестегі адалдықты дамыту стратегиялық мақсаттарын іске асыру.....354

А.Б. Берсимбаева, Е.Р. Берсимбаев, А.Б. Майдырова

Қазақстанның жетекші университеттеріне ESG қағидаттарын енгізуді бағалау.....372

М. Жамкеева, Т. Диба, А.К. Абжатова

Қазақстан ауыл шаруашылығындағы шағын және орта бизнесті
қаржыландыру механизмдерінің трансформациясы.....384

Ж. Жұман, М.А. Ежбеков, А.А. Чейрханова

Қазақстанның құрылыс компанияларының сапасы мен рентабельділігін
басқарудағы ESG-қағидаттар.....401

Ә.Ж. Исмаилова, А.А. Буртебаева, Х. Бектемир

Технологиялық қайта құру жағдайында мемлекеттік аудиттің жаңа
парадигмасын әзірлеу қажеттілігі.....417

А. Қабдыбай, А. Оралова, С. Cheslovas

Қазақстандағы табиғатты қорғау шығындарының тиімділігін бағалаудағы
мемлекеттік аудиттің қолданылатын тәсілдері.....429

А.С. Карбозова, А.Қ. Бекхожаева, М.Ш. Кушенова

Ауыл шаруашылығын басқаруда цифрлық технологияларды енгізу.....442

А. Қуаналиев, О. Слинкова

Әлемдік тәжірибеде және Қазақстан Республикасының мысалында
мемлекеттік басқаруды цифрландыру.....459

Г. Лухманова, Н. Сарганова, К. Байшоланова

Қаржылық сауаттылық негізгі механизм ретінде алаяқтықтан аулақ болу.....477

Б.О. Мұқанов, Г.М. Мұхамедиева, З.Б. Ахметова, А.Н. Ламбекова

Қазақстанның құмар ойындар нарығын талдау.....494

Г.А. Рахимжанова, Н.Н. Жанакоева

Қазақстандағы үй шаруашылықтары шығындарының құрылымы:
сандық бағалау.....517

З.Т. Сатпаева, Н.М. Акимова, Д.М. Кангалакова

Қазақстанның экономикалық және инновациялық дамуына әйелдердің
ғылыми қызметінің әсері.....529

Е.С. Тұрсын, А. Хойч

Шығыс Қазақстан облысының ауыл шаруашылығы әлеуетін талдау негізінде
агробизнеске салымдардың тиімділігін бағалау әдістемесін әзірлеу.....542

Н.М. Шеримова, Л.М. Давиденко, А.А. Титков

Павлодар өңірінің өнеркәсіптік кешенінің экологиялық брендингін
платформалық экологияландыру және ілгерілету.....566

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Г.М. Абдимананова, С.Е. Алдешов, Л.К. Жайдакбаева

Анализ эффективности уроков программирования на Python для учащихся старших классов.....14

Б.А. Айдарова, А.С. Амирова

Возможности развития профессиональной успешности будущих учителей начальных классов в условиях дуального образования.....26

А. Амирбекулы, Р.И. Кадирбаева, К.У. Нышанбаева

Совершенствование подготовки будущих учителей-математиков на основе конструктивного обучения составлению и решению открытых задач.....43

С.Б. Дюсебаева, У.К. Орынбаева, С.С. Жакипбекова

Структурные особенности формирования иноязычной коммуникативной компетенции младших школьников в процессе обучения.....61

Б.О. Ермаханов, Т.А. Данияров, Т.А. Апендиев

Формирование здорового образа жизни у студентов: экспериментальная работа и результаты исследования.....80

Г.К. Ешмурат, Л.С. Каинбаева

Изучение математической тревожности в средней школе: влияние демографических факторов, образовательного контекста и поддержки в обучении.....99

Н.Б. Иманкул, А.Б. Ибашова, М.Ж. Кошкинбаева

Роль искусственного интеллекта в образовании при подготовке будущих учителей информатики.....114

А.А. Исатаева, А.М. Нурбаева, Серкан Кошар

Технологии смешанного обучения в развитии устной и письменной речи учащихся начальных классов.....131

Л.Б. Кабылбекова, Б.Ш. Абдимананов, Д.Д. Байдалиев

Педагогические аспекты обучения природным опасностям в школьной географии.....150

Н. Карелхан, А.М. Есенгалиев

Анализ использования технологий распознавания языка жестов в инклюзивной образовательной среде.....164

А.С. Карманова, Н.К. Ахметов, Г.М. Мадыбекова

Использование геймификации в цифровизации обучения химии.....177

Г.Ж. Матжанова, А.З. Кайржанова

Опыт преподавания языков в школе с использованием Lesson study.....194

А.Б. Медешова

Цифровизация и открытое образовательное пространство: новые возможности для модели Part-time обучения.....209

М.С. Оразалина, А.Ж. Турикпенова, А.В. Сажина

Лингвострановедческий аспект контрастивной словарной работы в процессе преподавания иностранного языка.....227

Ф.Ш. Оразбаева

Коммуникативные навыки и нейролингвистические методы, способствующие их развитию.....245

Г. Пилтен, А. Куралбаева, И. Сонмез

Применение теста Денвер II: валидность, надежность и культурная адаптация.....261

Е. Сатов, М. Кожа, Ержиласун Конуральп

Основы источниковедения и методологии средневековых тюрко-мусульманских источников.....274

М.Е. Тойганбекова, Г.А. Кажигалиева

Лингвокультурологическая компетенция: анализ учебных текстов.....293

Д. Токтарулы

Развитие тайм-менеджмент навыков у подростков с лёгкими интеллектуальными нарушениями в рамках предмета «Профессиональный труд».....307

К.Ж. Утеева, Г.К. Касымова, А.К. Садибеков

Обзор формирования национальной идентичности посредством образования в цифровую эпоху.....323

ЭКОНОМИКА

А.Т. Абубакирова, Р.М. Тажибаева, С.А. Калтаева

Развитие космического туризма и перспективы на будущее.....341

А.С. Бекболсынова, Л.М. Сембиева, З.Р. Башу

Реализация стратегических целей развития добросовестности в бизнесе через цифровизацию налогового администрирования.....354

А.Б. Берсимбаева, Е.Р. Берсимбаев, А.Б. Майдырова

Оценка внедрения принципов Esg в ведущих университетах Казахстана.....372

М. Жамкеева, Т. Дибя, А.К. Абжатов

Трансформация механизмов финансирования малого и среднего бизнеса
в сельском хозяйстве Казахстана.....384

Ж. Жуман, М.А. Ежебеков, А.А. Чейрханова

ESG-принципы в управлении качеством и рентабельностью строительных
компаний Казахстана.....401

А.Ж. Исмаилова, А.А. Буртебаева, Х. Бектемир

Необходимость разработки новой парадигмы государственного аудита
в условиях технологических преобразований.....417

А. Кабдыбай, А. Оралова, С. Cheslovas

Подходы государственного аудита к оценке эффективности
природоохранных расходов в Казахстане.....429

А.С. Карбозова, А.К. Бекхожаева, М.Ш. Кушенова

Внедрение цифровых технологий в управлении сельским хозяйством.....442

А. А. Куналиев, О. Слинкова

Цифровизация государственного управления в мировой практике
и на примере Республики Казахстан.....459

Г. Лухманова, Н. Сарганова, К. Байшоланова

Финансовая грамотность как ключевой механизм избежания
мошенничества.....477

Б.О. Муканов, Г.М. Мухамедиева, З.Б. Ахметова, А.Н. Ламбекова

Анализ рынка азартных игр Казахстана.....494

Г.А. Рахимжанова, Н.Н. Жанакова

Структура расходов домохозяйств Казахстана: количественная оценка.....517

З.Т. Сатпаева, Н.М. Акимова, Д.М. Кангалакова

Влияние научной деятельности женщин на экономическое и инновационное
развитие Казахстана.....529

Е.С. Турсын, А. Хойч

Разработка методики оценки эффективности вложений в агробизнес на
основе анализа сельскохозяйственного потенциала Восточно-Казахстанской
области.....542

Н.М. Шеримова, Л.М. Давиденко, А.А. Титков

Платформенная экологизация и продвижение экологического брендинга
промышленного комплекса Павлодарского региона.....566

G.Zh. Matzhanova, A.Z. Kairzhanova, 2025.

West Kazakhstan Innovative-Technological University Gymnasium of Aesthetics,
Oral, Kazakhstan.

E-mail: gulvira.matzhanova@gmail.com

TEACHING LANGUAGES AT SECONDARY SCHOOL THROUGH LESSON STUDY

Matzhanova Gulvira Zhusupovna — Candidate of Philological Science, Associate Professor of the Foreign languages and Translation studies department, Institute of Education and Management, West Kazakhstan Innovative-Technological University, Oral, Kazakhstan,

E-mail: gulvira.matzhanova@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0579-6904>;

Kairzhanova Aliya Zulkarnaiovna — Master of Pedagogical Science, tutor-master, Director of Gymnasium of Aesthetics, Oral, Kazakhstan,

E-mail: kaz.83@bk.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1471-9187>.

Abstract. Since a teacher plays great role in educational process it is important to expand cooperation among them, creating conditions to exchange innovative and effective ideas, because on the basis of cooperation, the impact of methods and technologies, used in teaching and learning, is enhanced. Today, in the era of globalization, modern teaching method as Lesson Study enables to form the basic competencies of learners. Lesson Study is an important teaching method which focuses on providing learners with a conscious education. It helps students to learn deeply the program and supports teachers to acquire new tools and refine teaching methods. The purpose of this research work is to study the practices of Lesson Study method, apply it in the educational process, improve pupils' academic performance and develop teaching skills. The research was conducted in grades 5-9 in the 2023-2024 academic year. The research (collecting data results, photos and video records of teaching process) was conducted among the experienced and young language teachers working in the same grade. They cooperatively planned, monitored and analyzed a series of the lessons. During the study, quantitative and qualitative methods such as questionnaires, interviews, checklists, feedback, reflection were used, and their results were analyzed. The results of the study showed that the Lesson Study method is an effective approach for conducting a thorough study of the lesson, improving pupils' language skills, academic progress, and enhancing teaching skills and linguodidactic competence. The results of the study indicate that Lesson Study

allows students to form linguistic and communicative competences and teachers continue professional development further.

Key words: Lesson study, method, approach, language competence, skill, research, analysis

Г.Ж. Матжанова, А.З. Кайржанова, 2025.

Батыс-Қазақстан Инновациялық-Технологиялық Университеті

Эстетикалық-бағыттағы гимназия, Орал, Қазақстан.

E-mail: gulgira.matzhanova@gmail.com

LESSON STUDY АРҚЫЛЫ МЕКТЕПТЕ ТІЛДЕРДІ ОҚЫТУ ТӘЖІРИБЕСІ

Матжанова Гүлвира Жусуповна — филология ғылымдарының кандидаты, Батыс-Қазақстан Инновациялық-Технологиялық университетінің Білім және менеджмент институтының «Шетел тілдері және аударма ісі» кафедрасының қауымдастырылған профессоры, Орал, Қазақстан, E-mail: gulgira.matzhanova@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0579-6904>;

Кайржанова Алия Зулкарнайовна — педагогика ғылымдарының магистрі, педагог-мастер, Эстетикалық-бағыттағы гимназия директоры, Орал, Қазақстан, E-mail: kaz.83@bk.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1471-9187>.

Аннотация. Білім беру үдерісіндегі негізгі тұлға – мұғалім болғандықтан олардың арасындағы ынтымақтастықты кеңейту, оның шеңберінде мұғалімдердің бірлесіп жұмыс істеу, инновациялық және тиімді идеялармен алмасуға жағдай жасау маңызды болып табылады. Өйткені ынтымақтастық негізінде оқыту мен оқуда қолданылатын әдістер мен технологиялардың әсері күшейеді. Бүгінде жаһандану жағдайында заманауи сабақ арқылы білім алушылардың негізгі құзыреттіліктерін қалыптастыру үшін Lesson Study тәсілі оңтайлы жағдай жасауға көмектеседі. Lesson Study оқушыға саналы білім беруді көздеген, бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы деп айтуға болады. Бұл тәсіл оқушыларға бағдарламаны сапалы меңгертуді қамтамасыз етуге, мұғалімдердің оқыту мен оқудың құралдары мен әдістерін бірлесіп іздестіруге мүмкіндік береді. Бұл зерттеу жұмысының мақсаты — Lesson Study тәсілінің мәнін зерделеу негізінде, оны оқу үдерісінде қолданып, білім алушылардың сабақ үлгерімін жақсарту мен мұғалімнің шеберлігін арттыру. Зерттеу жұмысы 5-9 сыныптар арасында 2023-2024 оқу жылында жүргізілді. Сабақты зерттеу іс-әрекеті (нәтижелерді жинау, сабақ үзінділерін фото-бейне түсіру) бір сыныпта және топта жұмыс істейтін тіл мұғалімдері арасында жүргізіліп, тәжірибелі және жас мұғалімдерді біріктірді. Олар тізбектелген сабақтарды бірлесіп жоспарлады, бақылап, талдады. Зерттеу барысында сауалнама, сұхбат, бақылау парақтары, кері байланыс, рефлексия секілді сапалық және сандық әдістері қолданылып, олардың нәтижелеріне талдау жасалды. Зерттеу нәтижесінің қорытындысы Lesson Study әдісінің тиімді тәсіл ретінде, сабақты тыңғылықты зерттеуге, оқушылардың тілдік дағдыларын, сабақ үлгерімін жақсартуға және мұғалімдердің педагогикалық шеберлігі мен

лингводидактикалық құзіреттілігін дамытуға ықпал ететінін көрсетті. Зерттеу нәтижелері мұғалімдерді Lesson Study әдісі арқылы тәжірибелерін одан әрі жетілдіруде қызықтыруы мүмкін және білім алушылардың лингвистикалық және коммуникативті құзіреттілігін дамытуға көмектеседі.

Түйін сөздер: Lesson Study, әдіс, тәсіл, тілдік құзіреттілік, дағды, зерттеу, талдау

Г.Ж. Матжанова, А.З. Кайржанова, 2025.

Западно-Казахстанский Инновационно-Технологический Университет,

Уральск, Казахстан;

Гимназия эстетического направления, Уральск, Казахстан.

E-mail: gulvira.matzhanova@gmail.com

ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ ЯЗЫКОВ В ШКОЛЕ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ LESSON STUDY

Матжанова Гульвира Жусуповна — кандидат филологических наук, ассоциированный профессор кафедры «Иностранные языки и переводческое дело» Института образования и менеджмента, Западно-Казахстанский Инновационно-Технологический Университет, Уральск, Казахстан,

E-mail: gulvira.matzhanova@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0579-6904>;

Кайржанова Алия Зулкарнайовна — магистр педагогических наук, педагог-мастер, директор Гимназии эстетического направления, Уральск, Казахстан,

E-mail: kaz.83@bk.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1471-9187>.

Аннотация. Поскольку учитель является ключевой фигурой в образовательном процессе, важно расширять сотрудничество между ними, создавая условия для совместной работы педагогов и обмена инновационными и эффективными идеями, потому что воздействие методов и технологий, используемых в преподавании и обучении, усиливается благодаря сотрудничеству. В современном мире глобализации подход Lesson Study помогает создать оптимальные условия для развития ключевых компетенций учащихся посредством современного обучения. Lesson Study можно назвать центром повышения квалификации учителей, сосредоточенным на одной цели — дать учащимся содержательное образование. Такой подход позволяет ученикам обеспечить качественное освоение программы, а учителям — совместный поиск средств и методов преподавания и обучения. Целью данного исследования является изучение метода Lesson Study, применение его в процессе обучения, повышение успеваемости учащихся и совершенствование навыков учителей. Исследование проводилось среди учащихся 5–9 классов в 2023–2024 учебном году. Исследовательская деятельность (сбор результатов, фото- и видеосъемка отрывков уроков) проводилась среди учителей языковедов, работающих в одном классе и группе, объединяя опытных и молодых преподавателей. Они вместе планировали, наблюдали и анализировали серию уроков. В ходе исследования использовались количественные и качественные методы, такие

как анкетирование, интервью, лист наблюдения, обратная связь и рефлексия, а также проанализированы их результаты. Результаты исследования показали, что метод Lesson Study является эффективным подходом, способствующим глубокому изучению материала урока, повышению уровня языковых навыков и успеваемости учащихся, а также развитию педагогического мастерства и лингводидактической компетентности учителя. Результаты исследования могут представлять интерес для учителей в дальнейшем улучшении практики посредством метода Lesson Study и помочь развить лингвистическую и коммуникативную компетентность учащихся.

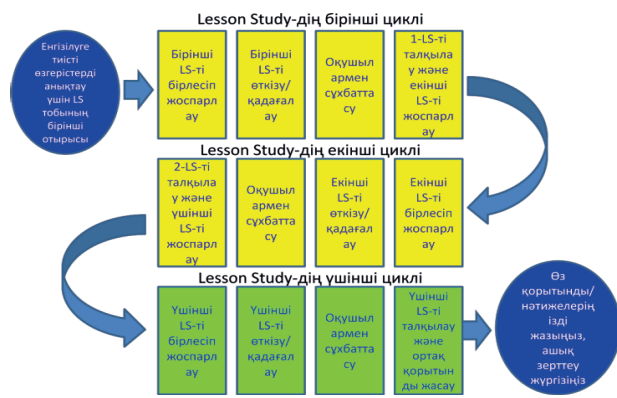
Ключевые слова: Lesson Study, метод, подход, языковая компетенция, навык, исследование, анализ

Кіріспе. Жаңа бағыттағы білім беру үрдісі дара тұлғаның жан-жақты, бәсекелестікке қабілетті, білімді болуын мақсат ете отырып, оқу-тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарлатуды көздейді. Мемлекет басшысы Қ.К. Тоқаевтың тапсырмасы бойынша қабылданған білім мен ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған жаңа мемлекеттік заңында білім мен ғылымның бәсекелестік қабілеттілігін арттыруға, тұрақты өсу үшін адами капиталды дамытуға жоғарғы оқу орындарының мақсаты әлемдік талаптарға сай мобильді, жаңаны қабылдауға бейім, креативті, сыни ойлай алатын, коммуникативті кәсіби құзыретті жеке тұлғаны қалыптастыру айтылған. Осы орайда, сабақ ғылыми және практикалық тұрғыдан зерттелініп, Lesson Study, Action Research әдістері білім алушының қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында практикада қолданысын табу керек. Lesson Study әдісін жалпы білім беру мектептері (ЖББМ) мен жоғары оқу орындарында (ЖОО) оқу үдерісіне енгізіп, білім алушылардың тілдік дағдылары мен жас педагогтардың кәсіби құзіреттіліктерін жетілдіруге болады.

Елімізде Lesson Study тәсілі 2012 жылы Назарбаев Зияткерлік Мектеп жанындағы Педагогикалық шеберлік орталығында енгізіле бастады (НЗМ, 2013) 2014 жылы Ы.Алтынсарин атындағы ұлттық білім академиясы Lesson Study, Action Research тәсілдері бойынша педагогтарға арналған әдістемелік құрал дайындап, республикамыздың барлық ЖББМ енгізуіне қолдау көрсетті. 2024 жылдың қыркүйек айында Педагогикалық шеберлік орталығы тұңғыш рет Халықаралық Lesson Study Қауымдастығының (WALS) конференциясын өткізді. Мұндай шара елімізді бұл әдіске сұраныстың жоғары екендігін дәлелдейді. Lesson study әдісі – мұғалімдік практика саласындағы білімді жетілдіруге бағытталған сабақтағы іс-әрекеттегі зерттеудің ерекше нысанын сипаттайтын педагогикалық тәсіл. Бұл тәсіл Жапонияда 19 ғасырдың 70-ші жылдарында қолданыла бастаған. Жапондар оқушылардың үйренуі мен ойлауына аса көңіл бөлуге тырысады (Yoshida, 1999). Бұл көзқарасты Chassels, Caroline & Melville, Wayne жапондық Lesson study тәсілі мұғалімдерге кәсіби шеберлік қауымдастығын құруға, оқу бағдарламасы мен педагогиканы терең түсінуге, сабақ үдерісін сыни бақылауға, талдау және рефлексия жасауға мүмкін беретінін растай түседі (Chassels et al., 2009)

Lesson Study (бұдан әрі - LS) оқыту әдісінің ерекшелігі мұғалімдердің бірлесе отырып, сабақ үдерісін кезеңмен зерттеуі болып табылады. Lewis бұл тәсіл жоспарлаған, оқытатын/бақылайтын және талдайтын үш кезеңнен тұратын циклді қамтиды десе (Lewis, 2002), Doig және Groves өз еңбектерінде төртінші кезеңде сабақты зерттеу нәтижесін сараптамадан өткізіп, сабақ беруді одан әрі жетілдіруді ұсынумен жалғасын табады деп мәлімдейді (Doig and Groves, 2011). LS бірлесе отырып жұмыстанған, оқушылардың әрекеттері мен мінез-құлқы туралы мәліметтерді жинаудың дәлдігімен және ағымдағы мәселелер бойынша одан әрі талқылауға мүмкіндік беретін күрделі зерттеу үдерісі (Lewis, et al, 2002)

П. Дадлидің айтуынша, бұл әдісті қолданып жүрген мұғалімдер білім алушылардың оқу қажеттіліктеріне, мінез-құлықтарына көңіл болып, оқыту барысында дараланған әдіс-тәсілдерді басшылыққа алады (Dudley, 2011). Төменде үш циклден тұратын LS суреті берілген.

1-сурет. Lesson Study циклдері

LS әдісінің басты бағыты "сабақты зерттеу іс-әрекеті" (Action research) үдерісі болып табылады, онда бірлескен мұғалімдер оқушылардың оқу сапасын жақсарту үшін белгілі бір тәсілді қалай дамыта алатынын анықтау үшін оқу барысын зерттейді. LS тәжірибелі және жас педагогтарға үйренуге көмектеседі (Dudley et al, 2011).

LS тәсілінің басқа педагогикалық біліктілікті арттыру әдістерінен айырмашылығы, LS әдісі мұғалімді бағалауға емес, оқушының үйренуіне бағытталған. (Roback et al., 2006). Дегенменде, бұл тәсілдің пайдалану кезінде кейбір мәселелердің болатынын Фролова Л.В. өз еңбегінде көрсеткен. Ондай қиыншылықтарға жас педагогтардың оқыту мақсатын әлі де болса дұрыс қоя алмайтығы және оқушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыратын даралап оқыту әдісінің болмауын мәлімдейді (Фролова, 2022) Ал, Алматова С.: «Мұғалімнің сабақты жетік түрде талдай алмауын, керекті деректерді тиімді жинай алмауын, сонымен қатар, сабақты зерттеу барысында мұғалімдер

өздерінің әрекеттерін талдаған кезде дағдының жетіспеушілігінен сабаққа рефлексия жасауы өз деңгейінде болмайтындығын» жазады. (Алматова, 2019)

LS әдісінің негізгі сипаттамалары - шығармашылық және ғылыми дәлдік. Бұл тәсілдің ерекшелігі оқытудың жаңа тәсілдерін әзірлеу мақсатында мұғалімдердің бірлесіп жұмыс істеуімен, ал ғылыми дәлдік пайдаланылған тәсілдердің тиімділігін растайтын оқушының оқу деректерін жинауымен сипатталады. Cerbin & Kopp мәлімдеуінше, топтар әдетте кем дегенде үш мұғалімнен тұрады, олар бір-бірінің тәжірибесі мен біліміне жағымды ықпал ету арқылы, өзара тығыз байланыста болады. Топты құрайтын мұғалімдер көп жағдайда бір мектепте жұмыс істейді, бірақ тәжірибені жақсарту мақсатында бірлесіп жұмыс істеу үшін басқа мектеп мұғалімдерінің әріптестері тартылуы мүмкін. Кейде белгілі бір тәсілдерді немесе оқу бағдарламасының кейбір жақтарын қолдану тәжірибесі бар, арнайы дайындықтан өткен педагогтар топтың кәсіби кураторы ретінде шақырылады. Топтың барлық мүшелері толық көлемде және үдеріске бірдей қатысады. (Cerbin & Kopp, 2006)

Эстетикалық бағыттағы гимназияда 2023-2024 оқу жылының бірінші тоқсанының қорытындысы бойынша LS педагогикалық тәсілін қолдану үдерісі фокус топтарды құрудан басталды. Топ әр түрлі пән мұғалімдері мен топ модераторынан құралды. Мұғалімдерге жұмыстағы жаңа нәрселерге деген көзқарасын анықтау үшін сауалнама ұсынылды. Сауалнама нәтижесінде:

1. Сіз әріптестеріңіздің сабақтарына жиі қатысасыз ба? деген сұраққа мұғалімдердің көбі «уақыт жоқ» деп жауап берді.

2. Сіз Lesson Study тәсілін білесіз бе? деген сұраққа мұғалімдердің көпшілігі оған орташа деп жауап берді.

3. Сіз педагогикалық тәжірибеңізді жаңа тәсілдер арқылы арттыр аласыз ба? деген сұраққа мұғалімдер «ИӘ» деп жауап берді.

Сауалнама нәтижелерін талдай отырып, зерттеуіміздің мақсаты - топтың барлық мүшелерімен осы тәсілді жүргізу әдістемесімен танысу және LS педагогикалық тәсілін практикада қолдану. Себебі, LS әдісінің практикада қолданысы оқыту тәжірибесін жақсартып, оқушылардың оқу қажеттіліктерін қанағаттандыруға мүмкіндік береді.

LS циклін өткізу кезінде мұғалімдер жаңашылдық жасай алады немесе педагогикалық тәсілдерді жетілдіре отырып, құжат түрінде жариялау арқылы әріптестеріне таратады. LS тәсілінің тиімділігі оқушылардың оқуын әдеттегіден гөрі әртүрлі көріністер мен жұмыс барысында анық расталғанын көрсетеді. Сонымен қатар, мұғалім оқушыларды оқыту кезінде не болуы керек және шын мәнісінде не болатынын, екеуінің арасындағы айырмашылықты көруге мүмкіндік алады. Оқушылардың қажеттіліктерін барынша қанағаттандыру үшін оқуды қалай жоспарлау керектігін түсінеді. Бұл әдістің мүмкіндіктерін әр педагог өз тәжірибесінде пайдалана алады.

Материалдар мен әдістер. Зерттеу барысында шетелдік ғылыми әдебиеттерге, Karabenick S., & Noda P., Lee J.F.K., Lewis C., Perry R., & Hurd J., Coşkun A., және отандық ғалымдардың еңбектеріне, Булатбаева К.Н.,

Капенова Ж.Ж., Каждарова Р.С., НЗМ Педагогикалық шеберлік орталығының әдістемелік нұсқаулығына шолу жасалды. LS әдісінің теориялық негіздерін басшылыққа ала отырып, білім алушыларды бақылау, сұрақ қою, сауалнама жүргізу, мектеп психологымен, кураторларымен сұхбаттасу арқылы, сабақты зерттеу іс-әрекетінің әр кезеңіне терең талдау жасалынды. Зерттеу жұмысы 5-9 сыныптар арасында 2023-2024 оқу жылында жүргізілді. Сабақты зерттеу іс-әрекеті (нәтижелерді жинау, сабақ үзінділерін фото-бейне түсіру) тіл мұғалімдерінің арасында жүргізіліп, тәжірибелі және жас мұғалімдерді біріктірді. Бақылау және сауалнама 2-тоқсан басында жүргізілді, ал зерттеу сабақтарының циклдері, осы жұмыстың нәтижелерін талқылау және талдау бойынша негізгі жұмыс 2023-2024 оқу жылының 2,3 тоқсанында жүргізілді. Бірлескен құрамдас жұмыс жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқытуды талдау, өз қорытындыларын құжаттауды қамтыды.

«Оқушылардың сабақты үйренуі неғұрлым тиімді болса, мұғалім оқытудың ұтымды жолдарын одан әрі жетілдіре отырып, өз практикасын шыңдай түседі» деп көрсетеді (Ingvarson, Beavis, Bishop, Peck, & Elsworth, 2004).

LS тәсілімен 9Ә сыныбын зерттеу сұрағы: *Сабақта диалогтік оқыту әдістерін қолдану арқылы оқушылардың ауызекі сөйлеуін қалай дамытуға болады?* Зерттеу тақырыбы: *Диалогтік оқыту әдістерін қолдану арқылы оқушылардың ауызекі сөйлеуін дамыту.* Зерттеу тақырыбы осы сыныпта жұмыс істейтін тіл мамандарымен сұхбаттасу және оқушылардың сауалнамасының нәтижелерінен алынды. 9Ә сынып оқушыларының көпшілігінің ауызекі сөйлеуі, өз ойларын еркін жеткізуі төмен екенін көрсетті. Тіл мұғалімдерімен әңгімелесе отырып, А, В, С үш деңгейіндегі оқушылар анықталды.

Сыныптағы оқыту орташа оқушыға бағытталған. Сондықтан біз оқыту тәсілін дәстүрліден интерактивтіге ауыстыруды шештік. Мықты оқушылар өздерінің көшбасшылық қасиеттерін толық көрсетуі үшін, ал әлсіз оқушылар оқу үдерісінің толыққанды және тең қатысушылары ретінде сезінуі үшін жағдай туғызу арқылы, білім сапасын арттыруға болатыны анықталды. Зерттеу мақсаты – диалогтық оқыту тәсілдерін қолдана отырып, сабақта барлық оқушылардың қызметін жандандырып, оқу ынтасын арттыру және оқушылардың тілдік пәндерге деген қызығушылығын оятып, оқушылардың білім деңгейін арттыру. Бұл мақсатқа жету үшін оқушылардың білім аясын кеңейту, жеке жұмыс, жұптық және топтық жұмыс үшін жауапкершілік сезімін тәрбиелеу, оқушыларды ынтымақтастықта жұмыс істеуге үйрету, үлгерімі төмен оқушылардың назарын жұмысқа аудару және оларды оқытудың түпкілікті нәтижесіне қызықтыру, оқушыларды өзін-өзі бағалауға және өзара бағалауға үйрету міндеттері қойылды. LS әдісін қолдана отырып, зерттеу сабағында күтілетін нәтижелерге қол жеткізу, атап айтқанда, диалогқа негізделген топтық жұмыс оқушылардың сабақтағы белсенділігінің артуына әсер ететінін растау; ынтымақтастық тәрбиеленеді; оқушының өзін-өзі бағалауы қалыптасады; оқу ынтасы артады; білім сапасы көтеріледі.

Нәтижелер мен талқылау. Зерттеу кезінде сыныптағы өзекті мәселелер

және оқушыларды сабақта бақылау нәтижелері талқыланды. Бірлескен егжей-тегжейлі жоспарлау мұғалімдерге диалогтық оқытудың жаңа жолдарын қарқынды қолдана отырып сабақтар құруға, танымдық іс-әрекет түрлерін қолдануға, зерттелетін оқушылардың сәттілік критерийлерін талқылауға мүмкіндік берді.

9 Ә сыныбында 24 оқушы. Оның 13 бала, 11 қыз. Оқу озаты – 1 оқушы, Оқу екпіндісі – 10 оқушы бар. Төмендегі №1 кестеде 9Ә сынып оқушыларымен жүргізілген сауалнама нәтижесі көрсетілген.

№1 кесте - 9Ә сынып оқушыларымен жүргізілген сауалнама нәтижесі:

№	Сұрақтар
1	Тіл мұғалімдерінің сабақ беруі түсінікті ме?
2	Сабақ барысында өз ойыңды еркін жеткізе аласың ба?
3	Сабақ барысында жұптық, топтық жұмыстарда белсенділік таныта аласың ба?
4	Түсінбеген тапсырмалар бойынша пән мұғалімінен қайтадан сұрайсың ба?
5	Өзіңнің оқу үлгерімінің түсу себебі неде деп ойлайсың?

Сауалнама талдауы: 1-сұрақ бойынша сауалнамаға қатысқан 22 оқушының 17-і (77,2%) «түсінікті» деп жауап берсе, 1 оқушы (4,5%) «жоқ» деп жауап берсе, 4 оқушы «кейде» (18,1%) деп жауап берген. 2-сұрақ бойынша 11 оқушы «иә» (50%) деп жауап берсе, 7 оқушы (31,8%) «жоқ» деген жауапты берсе, 4 оқушы «кейде» (18,1%) деп жауап берген. 3-сұрақ бойынша 9 оқушы «иә» (40,9%) деп жауап берсе, 8 оқушы (36,3%) «кейде» деген жауапты берсе, 5 оқушы «жоқ» (22,71%) деп жауап берген. 4-сұрақ бойынша 2 оқушы «иә» (9%) деп жауап берсе, 5 оқушы (22,71%) «кейде» деген жауапты берсе, 15 оқушы «жоқ» (68,1%) деп жауап берген. 5-сұрақ бойынша оқушылар: тақырыпты түсінбеуім, мұғалімді тыңдамай калуым, білмеймін, уайымдаймын, сабағыма немқұрайлы қараймын, мұғалімнен қайтадан сұрауға ұяламын деген жауапты жазған.

Оқушылардың қорытынды сауалнамасы көрсеткендей, біз жүргізген зерттеудің соңында оқушылар өздерінің әлсіз жақтарын анықтаған сұрақтарға жауап бере отырып, оң динамикаға ие болды: жаңа материалды жеке игеру және орындау әрдайым мүмкін емес, көбінесе көмек қажет. Олар әрдайым еркін сөйлей алмайтындықтарын және тапсырмаларды шешу кезінде әрқайсысына сыныптастарының көмегі қажет екенін атап өтті, дегенмен LS алдындағы сауалнамада көпшілігі оқытуға көмек қажет емес деді. Осы сабақтар кезеңі барысында оқушылар өз мүмкіндіктерін талдап, қорытынды жасай алғанын көрдік. Сондай-ақ, оқушылар өз жұмыстарын және сыныптастарының жұмысын шынайы бағалай алғанын атап өткен жөн. Бірқатар сабақтардан кейінгі сұхбатта мыналар анықталды:

- С оқушысы "топтағы жұмыс жақсы, өйткені қиын сәтте оқушылар бір-біріне көмектесіп, түсініксіз нәрсені түсіндірді" деп атап өтті.

- В оқушысы ол үшін кіммен жұмыс істейтіні маңызды емес екенін атап өтті. Ол серіктесіне тапсырманың шартын түсіндіре отырып, бұл материалды жақсы меңгергенін айтты.

- А оқушысы "топта жұмыс істеу – бұл сыныптастарымен қарым-қатынаста байланысу және бір-біріне көмектесу арқылы қарым-қатынасты жақсарту мүмкіндігі" деп атап өтті. Ол бір-біріне сұрақ қоюдан қорықпауға үйретеді. Ынтымақтастықта оқыту оқушыларды дамытады, өйткені олар басқа оқушылардың әртүрлі көзқарастарымен танысады, өз пікірлерін айтуға, дәлелдер келтіруге, өз идеялары мен топ идеяларын қорғауға үйренеді. Бірлескен ортаны құру ақпаратты жақсы игеруге, бір-бірін және сонымен бірге барлық оқушыларды оқыту үдерісіне белсенді қатысуға ықпал етті, тілдерді оқуға деген ынта деңгейіне де, оң әсер етті деп көрсетті. Төмендегі №2 кестеде 9 ә сыныбында зерттелген қазақ тілі пәнінің талдау нәтижесі берілген.

№2 кесте - Қазақ тілі пәні бойынша талдау

Қазақ тілі пәні бойынша талдау				
	Цикл	Бақылаудағы А оқушы	Бақылаудағы В оқушы	Бақылаудағы С оқушы
Оқушының әрқайсысы қандай прогреске қол жеткізді? Ол жеткілікті болды ма? Олардың сыныпта-рындағы басқа оқушылар қандай нәтиже көрсетеді?	1 цикл	А деңгейіндегі оқушы сабақтың барлық кезеңдерінде белсенділігін көрсете білді	В деңгейдегі оқушы мұғалімді тыңдап, жаңа сабақты түсіне алады. Сабақ барысында тапсырмаларды орындауда белсенді, қатесіз орындайды, Кері байланысқа" сабақты түсіндім " деген жауап берді.	Жаңа сөздерді қайталап айтады, қойылған сұрақтарға мұғалім көмегімен жауап бере алады.
	2 цикл	«А» оқушы оқуға деген ынтасы өте жоғары болды,оқушыға берген тапсырманы орындау кезінде ойлану, талқылау, топтастыру, сұрақ қою мен оған жауап беру, ойын дәлелдеу, бір-біріне сұрақ қою, ақылдасу арқылы ортақ шешімге келу сияқты жұмыстарды орындай алды	Үй тапсырмасына байланысты, жаңа сабаққа байланысты сұрақ-жауап әдісінде белсенді болды. Жұппен жұмыс жасай біледі.	Кейбір тапсырмаларды сыныптастары көмегімен орындайды, өз мүмкіншіліктерін біледі. сабақтағы тандалып алған жұптық және топтық жұмыстар арқылы С деңгейіндегі оқушының сыни тұрғыдан ойлау қабілеті артқан.
	3 цикл	Етістіктің әр түрлі формасын ажырата алады. Етістіктерді дұрыс қолдана алады	Етістіктің шақтарын қолданып сұраққа жауап бере алады. Берілген сөз тіркестерімен сөйлем құрастыра білді. Жұптық жұмыс жасай алады.	Үдерісті бақылайды, топ мүшелері атынан спикер ретінде ой білдіреді.

Енгізіліп жатқан әдіс қалай көмектесті немесе кедергі келтірді (екеуі де болуы ықтимал)? Қандай тосын оқиғалар болды?	1 цикл	Берілген тапсырмалар оқушының ой-өрісінің дамуына, еркін сөйлеуіне, топпен жұмыс жүргізуіне жақсы әсер берді.	Диалогтық оқыту әдісі оқушылардың тілдік дағдыларының қалыптасуына әсер етті.	Сабақтарда топтық жұмыс кезінде оқушылардың арасында жүргізілетін диалог олардың сыни тұрғыдан ойлау қабілеттерін дамытуға мүмкіндік берді.
	2 цикл	Оқушының белсенділігі қалыпты. Тапсырманы өз бетімен орындап отырды	Оқушы сабақ барысында жұптық, топтық жұмыстарда өте белсенді болды.	Жаңа сөздерді қайталап айтады, қойылған сұрақтарға мұғалім көмегімен жауап бере алады.
	3 цикл	Етістіктердің әр шағына тапсырмалар орындады. Тапсырманы өз бетімен орындады. А деңгейіндегі оқушы сабақтың барлық кезеңдерінде белсенділігін көрсете білді	АКТ- ны қолданып орындаған тапсырмасы дұрыс болды. В деңгейдегі оқушы мұғалімді тыңдап, жаңа сабақты түсіне алады. Сабақ барысында тапсырмаларды орындауда белсенді, қатесіз орындайды, Кері байланысқа" сабақты түсіндім " деген жауап берді.	Ақпараттық технологияларды қолдана отырып өткізген сабақта өзін жақсы көрсете алды, ұялы телефон арқылы орындалған тапсырмалар қызығушылығын арттырды.
Әр оқушының нәтижесін жақсарту үшін келесі жолы әдістеменің қандай жағы(тары) түзетілуі керек?	1 цикл	Оқушыларды тақтаға көбірек шығару.	Диалогтық оқыту әдісін қолдануды жалғастыру қажет. Оқушылардың тілдік дағдысы қалыптасады.	Тапсырмалар жеңілден күрделіге қарай бағытталуы керек
	2 цикл	Оқушылардың белсенділіктерін жоғарылату. Коммуникативті күзінетіліктің қалыптастыруға жайғдай жасау.	Жаңа сөздермен сөздік қорларын дамыту, сол арқылы сөйлеу қабілеттерін дамыту.	Көмекті қажет ететін оқушыларға көбірек көңіл бөлу керек
	3 цикл	Сұрақ қою, әртүрлі жағдаят беру арқылы диалогтық қабілетін дамыту	Оқушыларға қосымша кітап оқуға кеңес беру.	Сабақты топтық жұмысты көбірек ұйымдастыру

Диалогтік оқыту әдіс-тәсілдерін қолдана отырып оқыту оқушының сөйлеу мәдениетін қалыптастырады, ауызекі сөйлеуін дамытуға мүмкіндік жасады. Топтық жұмыс кезінде оқушылар бір-бірімен белсенді қарым-қатынас жасайтындықтан, әрқайсысы оқу үдерісіне қатысады, ал диалогтық оқыту кезінде олар бірлесіп білім алады, бір-біріне сұрақтар коюды, оларға жауап беруді, өзара тексеру жүргізуді үйренеді. Жұмыстың мұндай түрі оқушыларға ынтымақтастықта жұмыс істеуге көмектеседі.

LS тәсілін қолдану нәтижелерін талдау барысында, зерттелетін оқушыларға сауалнама жүргізу және фокус топ мүшелерімен бірлесіп талқылау кезінде

мұғалімдер келесі сабақтарды қалай құру керектігін, оқушылардың сабақтағы белсенділігін арттырып, тілдік дағдылар мен коммуникативті құзіреттіліктерін жетілдіру арқылы, жақсы нәтижелерге қол жеткізу үшін қандай оқыту әдістері мен әдістерін қолдану керектігін ескеріп отырды.

Мысалы, А оқушысы топта жұмысты ұйымдастыруға, оқушыларға сұрақтарға жауап табуға және жағдайды түсіндіру арқылы күрделі тапсырмаларды орындауға көмектесуге тырысты, осылайша ол өзіне деген сенімділік пен көшбасшылық қасиеттерді дамытты.

В деңгейіндегі оқушы өз бетінше, жеке жұмыспен қатар жұптық жұмыста өте белсенді болғаны байқалды. Бұл оқушы барлық сабақтарда да талқылауға, шығармашылық тапсырмаларды орындауға, өз бетінше ізденетін әрі қиын тапсырмаларды шешуге белсенді қатысты. Сабақта ол жұбына көмек көрсетті. Бұл оның коммуникативті тұрғыдан өсуін көрсетті.

С оқушысын бақылай отырып, мұғалімге ұсыныстар берілді: оқушының топтағы рөлін анықтау, бұл оған сабаққа мұқият дайындалуға және сабақта белсенді жұмыс істеуге көмектеседі, өйткені ол топтың жұмысына жауап береді. Шығармашылық үй тапсырмасын бірлесіп орындау оқушыны осындай тапсырмаларды өз бетінше дайындауға талпындырды.

Мұғалімдермен бірлесе отырып, сабаққа рефлексия жасалды.

Сабақтың рефлексиялық картасы:

1. Сабақта не жақсы өтті деп ойлайсыз? Неліктен? - Қажетті нәтиженің қажеттілігі мен бейнесін қалыптастыру кезеңдері жақсы өтті, өйткені оқушылар бұл материалға қызығушылық танытты

2. Сіз не істегіңіз келді? Оқушыларға не үйреткіңіз келді? Оқушылардың әрқайсысы қандай жетістіктерге жетті? Ол оңтайлы болды ма? - Диалог құру арқылы ауызекі сөйлеу дағдысын және коммуникативті құзіреттілікті қалыптастыру. С деңгейіндегі оқушы мұғалім тарапынан қолдауды қажет етті. А,В деңгейіндегі оқушылар тапсырманы жақсы орындап, үйренген тілдік көріністерді ұтымды қолдана білді.

3. Жоспар сізге қаншалықты көмектесті? Жоспар бойынша не дұрыс болмады? Неліктен бұл болды? - Диалог құру барысында қажетті сөз тіркестерін қолдану, ақпараттан негізгі идеяны таңдау қиындықтар туғызды.

4. Жоспарға қандай өзгерістер енгізу керек? - Мәтіндік және иллюстрациялық ақпараттың көлемін азайтыңыз, жұптағы рөлдерді нақты белгілеңіз.

5. Сіздің келесі қадамдарыңыз қандай? Қандай күтпеген мәселелер болды? - Кейбір белсенді оқушылардың белсенділігі төмен болды.

6. Оқушылардың әрқайсысының нәтижелерін арттыру үшін оқытудың қандай әдісі кейінірек түзетуді қажет етеді? - Әрбір бақыланатын оқушы өз рөлін атқарып, өзінің маңыздылығын көруі үшін жұптық жұмысты нақты ойластыру керек.

7. Келесі жолы не істеуге тырысуымыз керек? Тренер-модератор сізге қалай көмектесті? - Коммуникативті әдіс-тәсілдерді қолданып, жұптық жұмысты бақылау кезінде бағалау критерийлерін нақты тұжырымдауға және бірлесіп сабақты жоспарлауға, бақылауға және талдауға көмектесті.

Фокус-топ мүшелерінің LS тәсілін пайдалана отырып, сабақтар өткізу барысында мұғалімдер "Lesson Study оқыту тәжірибесін жетілдіру тәсілі ретінде" және "сабақтың SMART-мақсаттарын қою", "Lesson Study - оқу ынтасын арттырудағы рөлі" коучингтеріне қатысты. 9 сынып оқушыларының ата-аналарын сыныпта өткізілетін іс-шаралармен таныстыру үшін фокус-топ мұғалімдерінің ата-аналармен кездесуі өткізілді.

Зерттеу сұрақтарына сәйкес тренер-модераторлар фокус-топтағы мұғалімдердің сабақты жоспарлауына әдістемелік көмек көрсетіп, әр сабақта жүргізілетін бақылау парақтарын саралап, сабақ соңындағы талдау мен кері байланыстың уақытылы жүргізіліп, рефлексиялық есептердің тиянақты жазылуына қолдау жасады. LS тәсілі бойынша фокус-топта рөлдердің бұлай бөлінуі, тәжірибеге қатысқан мұғалімдердің тілдерді тиімді оқыту мен оқушылардың тиімді білім алуына жақсы ықпал еткенін байқалды. Олар сабақты зерттеу тәсілін қолданып тізбектелген сабақтарды бірлесіп жоспарлады, бақылауды, нәтижесін талдауды үйренді. Жалпы мұғалімдер оқыту тәжірибесін жақсарту үшін LS тәсілін қолданудың маңыздылығын түсінді. Бұл өз кезегінде зерттеуге алынған сыныптардың білім сапасының артуына әсер етті.

Зерттеу нәтижелерін ұсыну үшін "Lesson study арқылы оқыту әдістемесін жетілдіру" коучинг-сессиясы өткізілді, оның мақсаты тіл мұғалімдерін диалог әдістерімен оқушыларды оқытуға негізделген Lesson study тәсілін жүргізу әдістемесімен таныстыру болды. Коучингті өткізу "Диалогтық оқыту Lesson Study тәсілін пайдалана отырып, 9-сынып оқушыларының белсенділігін арттыруға қалай әсер етеді" тақырыбы бойынша зерттеудің практикалық нәтижесіне жасалған сараптама болып табылады. Коучинг тақырыбы мұғалімдердің кәсіби қоғамдастығы шеңберінде тәсілді одан әрі іске асыру мақсатында таңдалды, оның басты мақсаты – мұғалімдер мен топ мүшелерін кәсіби деңгейде оқытуға көмектесу.

Қорытынды. Lesson Study тәсілі оқушылардың әрқашан өз ойларын еркін білдіре бермейтінін, тіпті жаңа идеялар ұсынуда, ақпаратты жеткізуде қиналатынын анықтауға мүмкіндік берді. Диалогтік оқыту және бір-бірімен қарым-қатынас жасау арқылы оқушылар арасында пікір алмасу, жаңа көзқарастар қалыптасты. Мұндай әдіс олардың білімін кеңейтуге және олардың маңыздылығына сенімді болуына мүмкіндік берсе, мұғалімдер оқушылардың күш жігерін белгілі бір бағытқа бағыттап, олардың өз бетінше қорытынды жасай алатыны анықталды.

Кері байланыс нәтижесінде оқу үдерісінде сабақты зерттеу үшін қолданылып жатырған LS тәсілінің тиімділігі дәлелденді. Өйткені, сабақты зерттеуге қатысушы фокус-топ мұғалімдері сабақты бірлесіп жоспарлау, оны тәжірибеде бақылап, қорытынды шығару арқылы кәсіби дағдыларын жетілдіруге мүмкіндік алды. Мұғалімдердің тізбектелген сабақтарда түрлі әдіс-тәсілдерді қолдану нәтижесінде оқушылардың сабаққа деген ынтасы артып, білім сапасының көтерілуіне негіз болды. LS тәсілі білім сапасын

арттыру мен педагогикалық ұжымның тәжірибе алмасуының оңтайлы әдісі екеніне көз жеткізді. Оқушылардың оқуға деген ынтасын арттыру үшін LS тәсілі арқылы ұйымдастырылған әдістемелік қолдау нәтижелі болып, тіл мұғалімдеріне одан әрі кәсіби шеберліктерін дамытуға жақсы мүмкіндіктер берді. Жоспарлау барысында бір-біріне кеңес беріп, сабақ өткізуде ұжымдық жауапкершілік танытып, фокус-топ мұғалімдері ынтымақтастықта әрекет жасауға дағдыланды. Оқушылар мұндай сабақтарға үйреніп, жауап беруге сенімділік артыруы анықталды. Жалпы мұғалімдердің сабақ беру сапасы, оның әдістемелік деңгейі айтарлықтай өсті. Мұны оқушылар мен мұғалімдердің пікірлері, әріптестердің бақылау нәтижелері, оқушылардың білім сапасының мониторингі дәлелдеді.

LS тәсілінің тәжірибеде жүзеге асыру мақсаты бір үлгіге сәйкес болу емес, оқушылардың тілдерді үйренуге деген қажеттіліктерін қанағаттандыруда тиімді, қолайлы, жақсы нәтиже беретіндігінде. Мектептегі күнделікті сабақты зерттеу арқылы әр оқушының қажеттілігіне сәйкес оқыту ұйымдастырылып, мұғалімдердің кәсіби дағдысының жетілуіне мүмкіндік береді. Оқушының оқуға деген ынтасы артып, олардың тілдік дағдылары дамып, коммуникативті құзіреттіліктерінің қалыптасуына үлкен себеп болатыны анықталды. Мұғалімдерінің осы тәсілді қолдану нәтижесінде сабақты бақылау және кері байланыс беру мен рефлексия жасауды машықтанғаны айқындалды. Мұнымен қоса, мұғалімдер арасындағы өзара кәсіби ынтымақтастығы қалыптасып, олар тиімді педагогикалық технологияларды үздіксіз іздеуіне, білім ордасында жаңашыл әдістерді, өзгерістерді енгізуге мүмкіншілік алды.

Қорытындылай келе, бәсекелестікке қабілетті, жаһандық технологияларды жақсы меңгерген, шетел тілін жетік білетін, ақпарат көздерін өз кәсібіне саналы және тиімді қолданатын тұлғаны қалыптастыру мәселесін шешу үшін қолжетімді және оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін сабақ үдерісіне енгізу қажет. Сабақты зерттейтін іс-әрекеттер педагогтардың тек практик ретінде ғана емес, ғылыми-зерттеу құзіреттіліктерін қалыптастыруға, олардың кәсіби деңгейлерінің, тілдік дағдыларының дамуына үлкен себепін тигізеді. Оқушылардың оқу қажеттіліктерін ескере отырып, саралап, даралап оқыту әдіс-тәсілдерін тиімді қолдануға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер

Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы - "Әділет" АҚЖ

Алматова С. (2019) «Сабақты зерттеу: Қазақстан мектептерінің тәжірибесі» аймақтық ғылыми – практикалық конференциясының жинағы. ҚМУ, НЗМ, Қостанай ISBN 978-601-7601-21-8. — Б. 40.

АОО «Назарбаев интеллектуальные школы». (2013)– Руководство для учителей по реализации подхода Lesson Study (исследование урока). – Астана.

Булатбаева К.Н. (2005) Монография «Функционально-коммуникативная технология обучения русскому языку в казахской школе». — Павлодар: ПГУ,

Булатбаева К.Н., Капенова Ж.Ж., Каждарова Р.С. (2004) Планирование по предмету «Русская речь» в 5 классе казахской школы: Методическое пособие для учителя. — Павлодар: ПГУ им. С. Торайгырова. — Б.105.

Фролова Л.В. (2023) «Подход исследования урока как инструмент развития педагогов Ведущей и Партнерских школ. Сравнительный анализ результативности применения подхода Lesson Study в практике работы педагогов за 2021/2022 и 2022/2023 учебные годы». — Караганда: KapГОО.

Chassels, Caroline & Melville, Wayne. (2009). Collaborative, Reflective, and Iterative Japanese Lesson Study in an Initial Teacher Education Program: Benefits and Challenges. *Canadian Journal of Education* 32 (4): 734–763 ISSN-0380-2361

Cerbin B., & Kopp B. (2006) A Brief Introduction to College Lesson Study. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, Volume 18, Number 3, 250-256 ISSN 1812-9129

Doig, B., & Groves, S. (2011) Japanese Lesson Study: Teacher Professional Development through Communities of Inquiry. *Mathematics Teacher Education and Development*, Vol. 13.1. — P. 77-93. ISSN 1442-3901

Dudley, P. (2011) Lesson study. Taken from: lessonstudy.co.uk/wp-content/uploads/2012/03/new-handbook-revisedMay

Ingvarson L., Beavis H., Bishop A. J., Peck R., & Elsworth, G. (2004) Investigation of effective mathematics teaching and learning in Australian secondary schools. Canberra: ACT: Australian Government Department of Education, Science and Training. ISBN: 0 642 77468 4

«Lesson study» как способ совершенствования практики обучения (2014) Методическое пособие. — Астана: НАО имени И. Алтынсарина. — P. 48

Lee J.F.K. (2008) A Hong Kong case of lesson study: Benefits and concerns. *Teaching and Teacher Education*, 24, 1115-1124. DOI:10.1016/j.tate.2007.10.007

Lewis C., Perry R., & Hurd J. (2004) A deeper look at lesson study. *Educational Leadership*, 61, 5, 18-23 ISSN-0013-1784

Lewis C. (2002) Lesson study: A handbook of teacher-led instructional improvement. Philadelphia: Research for Better Schools.

Karabenick S., & Noda P. (2004) Professional development implications of teacher's beliefs and attitudes towards English language learners. *Bilingual Research Journal*, 28. — P. 55-75 ISSN-1523-5882

Roback P., Beth C., Legler J., & Moore T. (2006) Applying Japanese lesson study principles to an upper level undergraduate statistics course. *Journal of Statistics Education*, 14(2). DOI: <https://doi.org/10.1080/10691898.2006.11910580>

Yoshida M. (1999) Lesson study: An ethnographic investigation of school-based teacher development in Japan. Chicago: Unpublished doctoral dissertation, University of Chicago.

References

Kazakstan Respublikasynda bilim berudi zhәне rylymdy damytudyń 2020–2025 zhyldarǵa arnalǵan memlekettik bardarlamasyn bekıtu turaly [On approval of the state program for the development of education and science in the Republic of Kazakhstan for 2020-2025 - IPS"]. — Adilet. (in Kazakh)

Almatova S. (2019) «Sabaqty zertteu: Kazakstan mektepteriniń tızhibesi» ajmaqtyk rylymi – praktikalık konferencıjasynıń zhınarı [Collection of the regional scientific and practical conference "lesson study: the experience of schools in Kazakhstan"]. KМУ, NZM, Kostanai, ISBN 978-601-7601-21-8. — P. 40. (in Kazakh)

АОО «Nazarbayev intellektual'nye shkoly» [АОО "Nazarbayev Intellectual Schools"]. (2013) – Rukovodstvo dlja uchitelej po realizacii podhoda Lesson Study (issledovanie uroka). — Astana. (in Russian)

Bulatbaeva K.N. (2005) Monografıja «Funkcional'no-kommunikativnaja tehnologija obuchenija russkomu jazyku v kazahskoj shkole» [Monograph "Functional and communicative technology of teaching Russian in Kazakh schools"]. — Pavlodar: PGU. (in Russian)

Bulatbaeva K.N., Kapenova Zh.Zh., Kazhdarova R.S. (2004) Planirovanie po predmetu «Russkaja rech'» v 5 klasse kazahskoj shkoly: Metodicheskoe posobie dlja uchitelja [Planning for the subject "Russian speech" in the 5th grade of the Kazakh school: A methodological guide for teachers]. — Pavlodar: PGU im. S. Torajgyrova. — P. 105 (in Russian)

Frolova L.V. (2023) «Podhod issledovanija uroka kak instrument razvitija pedagogov Vedushhej i Partnerskih shkol. Sravnitel'nyj analiz rezul'tativnosti primenenija podhoda Lesson Study v praktike raboty pedagogov za 2021/2022 i 2022/2023 uchebnye gody» ["The lesson research approach as a development tool for teachers of the Leading and Partner schools. Comparative analysis of the effectiveness of the Lesson Study approach in the practice of teachers for the 2021/2022 and 2022/2023 academic years"]. — Karaganda: KarGUO. (in Russian)

Chassels Caroline & Melville Wayne. (2009) Collaborative, Reflective, and Iterative Japanese Lesson Study in an Initial Teacher Education Program: Benefits and Challenges. *Canadian Journal of Education* 32 (4): 734-763 ISSN-0380-2361 (in English)

Cerbin, B., & Kopp, B. (2006). A Brief Introduction to College Lesson Study. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, Volume 18, Number 3, 250-256 ISSN 1812-9129 (in English)

Doig B., & Groves S. (2011). Japanese Lesson Study: Teacher Professional Development through Communities of Inquiry. *Mathematics Teacher Education and Development*, Vol. 13.1. — P. 77-93. ISSN 1442-3901 (in English)

Dudley P. (2011) Lesson study. Taken from: lessonstudy.co.uk/wp-content/uploads/2012/03/new-handbook-revisedMay (in English)

Ingvarson L., Beavis H., Bishop A.J., Peck R., & Elsworth G. (2004) Investigation of effective mathematics teaching and learning in Australian secondary schools. Canberra: ACT: Australian Government Department of Education, Science and Training. ISBN: 0 642 77468 4 (in English)

«Lesson study» kak sposob sovershenstvovanija praktiki obuchenija ["Lesson study" as a way to improve learning practices] (2014) Methodical manual. — Astana: NAO named after I. Altynsarın. — P. 48 (in Russian)

Lee J.F.K. (2008) A Hong Kong case of lesson study: Benefits and concerns. *Teaching and Teacher Education*, 24, 1115-1124. DOI:10.1016/j.tate.2007.10.007 (in English)

Lewis C., Perry R., & Hurd J. (2004) A deeper look at lesson study. *Educational Leadership*, 61, 5, 18-23 ISSN-0013-1784 (in English)

Lewis C. (2002) Lesson study: A handbook of teacher-led instructional improvement. Philadelphia: Research for Better Schools. (in English)

Karabenick S., & Noda P. (2004) Professional development implications of teacher's beliefs and attitudes towards English language learners. *Bilingual Research Journal*, 28, 55-75 ISSN-1523-5882 (in English)

Roback P., Beth C., Legler J., & Moore T. (2006) Applying Japanese lesson study principles to an upper level undergraduate statistics course. *Journal of Statistics Education*, 14(2). DOI: <https://doi.org/10.1080/10691898.2006.11910580> (in English)

Yoshida M. (1999) Lesson study: An ethnographic investigation of school-based teacher development in Japan. Chicago: Unpublished doctoral dissertation, University of Chicago. (in English)

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the «Central Asian Academic Research Center» LLP (Almaty)

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Редакторы: *Д.С. Аленов, Ж.Ш. Әден*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадыранова*

Подписано в печать 25.08.2025.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

37,0 п.л. Тираж 300. Заказ 4.